

Ustavni sud Crne Gore u vijeću sastavljenom od sudija: Mevlide Muratović, kao predsjednice vijeća, Miodraga Iličkovića i Budimira Šćepanovića, kao članova vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore («Službeni list Crne Gore», broj 11/15), na sjednici Vijeća od 12. jula 2017. godine, donio je

ODLUKU

ODBIJA SE ustavna žalba.

O b r a z l o ž e n j e

1. Mirko i Radovan Đuričković, iz Danilovgrada, koje zastupa Slobodanka Miletić, advokatica iz Nikšića, podnijeli su blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv rješenja Ministarstva finansija Crne Gore-Komisija za povraćaj i obeštećenje Podgorica, broj 07-1-01-Up.I-184/1-2008, od 17. novembra 2014. godine, Komisije za žalbe u postupku za povraćaj imovinskog prava ili obeštećenje, broj 08-206/1-2014, od 3. februara 2015. godine i presuda Upravnog suda Crne Gore, U.br. 566/15, od 1. oktobra 2015. godine i Vrhovnog suda Crne Gore, Uvp. br. 344/15, od 11. decembra 2015. godine, zbog povrede prava iz čl. 17 i 19 Ustava Crne Gore.

U žalbi je, u suštini, navedeno: da su podnosioci pokrenuli upravni postupak radi povraćaja-obeštećenja za nepokretnost koja je oduzeta od bivšeg vlasnika, njihovog pravnog prethodnika, koji je ugovorom o kupoprodaji, prenio tu nepokretnost u vlasništvo Poljoprivrednog dobra "Miroje Jovanović", iz Danilovgrada; da je pravnom prethodniku podnosilaca, za prodato zemljište, isplaćena kupoprodajna cijena u iznosu od 126, 528 dinara, što je neuporedivo mali iznos u odnosu na stvarnu tržišnu vrijednost zemljišta; da je pravni prethodnik podnosilaca bio primoran da potpiše navedeni ugovor; da shodno Zakonu o pravednoj restituciji, restituciji podliježu i prava svojine koja su prenijeta u društvenu svojinu putem ugovora, primjenom zablude, prinude, prevare ili prijetnje; da se propust u radu nadležnih državnih organa ogleda u neutvrđenju stvarne tržišne cijene zemljišta, koje je bilo predmet ugovora o kupoprodaji. Podnosioci su predložili da se ustavna žalba usvoji, osporena rješenja ukinu i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

2. U postupku pokrenutom ustavnom žalbom, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava i čl. 68 i 75 Zakona o Ustavnom sudu, Ustavni sud, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj žalbi, utvrđuje da li je u postupku odlučivanja o pravima i obavezama podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno ustavno pravo, pri čemu se, po pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja zavisi ocjena o povredi ustavnog prava.

3. Uvidom u osporena rješenja, Ustavni sud je utvrdio sljedeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

-Podnosioci su pokrenuli upravni postupak pred Ministarstvom finansija Crne Gore-Komisijom za povraćaj i obeštećenje Podgorica, zahtjevom za povraćaj-obeštećenje, za nepokretnosti koje su oduzete bivšem vlasniku, njihovom pravnom prethodniku, koji zahtjev je rješenjem Komisije odbijen, kao neosnovan.

-Rješenjem drugostepenog organa, odbijena je, kao neosnovana, žalba podnosioca zahtjeva (podnosioca ustavne žalbe).

-Presudom Upravnog suda Crne Gore, tužba tužilaca (podnosioca ustavne žalbe) je odbijena.

-Presudom Vrhovnog suda Crne Gore, zahtjev tužilaca za vanredno preispitivanje sudske odluke, odbijen je, kao neosnovan.

U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, nadležni organi su utvrdili: da su tužioci tražili povraćaj i obeštećenje nepokretnosti koje su bile upisane na njihovog pravnog prethodnika, koji je te nepokretnosti prodao Poljoprivrednom dobru „Miroje Jovanović“ iz Danilovgrada, na osnovu kupoprodajnog ugovora; da je odredbom člana 7 stav 4 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju propisano da bivši vlasnik, koji je imovinska prava prenio u opštenarodnu, državnu, društvenu ili zadružnu svojinu pravnim poslom ili jednostranim aktom, nema pravo na povraćaj ili obeštećenje.

4. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

„Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.“

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

»Član 6 stav 1

„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.“

Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 21/04, 12/07 - drugi zakon, 49/07, 60/07 i 30/17):

„Član 7 stav 4

Bivši vlasnik koji je imovinska prava prenio u opštenarodnu, državnu, društvenu ili zadružnu svojinu pravnim poslom ili jednostranim aktom, nema pravo na povraćaj ili obeštećenje.“

5. Podnosioci u žalbi ukazuju na povredu prava iz čl. 17 i 19 Ustava, ali je Ustavni sud, polazeći od sadržine navoda ustavne žalbe, a imajući u vidu sadržaj prava kojima se pruža ustavnosudska zaštita, ustavnu žalbu razmatrao sa aspekta prava na pravično suđenje iz člana 32 Ustava, odnosno člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Podnosioci u žalbi osporavaju utvrđeno činjenično stanje, smatrajući da su usljed propusta državnih organa da utvrde stvarnu tržišnu cijenu ugovora o kupoprodaji, pretrpjeli štetu.

Polazeći od žalbenih navoda, Ustavni sud nalazi za potrebno da podsjeti da prema praksi Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituiše redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je uopšteno zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminatorna. Dakle, u okviru svoje nadležnosti, Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku koji je prethodio ustavnosudskom. Takođe, Ustavni sud nije nadležan da kao sud četvrtice instance ponovo razmotri iste žalbene navode, koji su u cjelosti razmotreni na ranijim instancama.

U postupku koji je prethodio ustavnosudskom utvrđeno je da je pravni prethodnik podnosilaca ustavne žalbe, raspolagao spornim nepokretnostima, na način što ih je, po osnovu ugovora o kupoprodaji, prodao Poljoprivrednom dobru „Miroje Jovanović“, iz Danilovgrada.

Ustavni sud ocjenjuje da su u konkretnoj pravnoj stvari odlučivali zakonom ustanovljeni upravni organi i sudovi, unutar svoje nadležnosti utvrđene zakonom. Nadležni upravni organi su u konkretnom slučaju proveli postupak u skladu s mjerodavnim propisima te su u obrazloženjima osporenih akata za svoja utvrđenja dali pravno valjane i jasne razloge i obrazloženja. Podnosioci su, nezadovoljni odlukama upravnih organa, pokrenuli upravni spor pred nadležnim sudom, a Upravni sud je, sprovodeći kontrolu zakonitosti pojedinačnih akata, postupao u skladu sa mjerodavnim zakonskim odredbama. Ocijenivši da je u prethodno provedenom postupku činjenično stanje pravilno utvrđeno te da je pravilno primijenjeno materijalno pravo, Upravni sud je, odbijajući tužbu podnosioca, za svoja utvrđenja dao jasne razloge, koje je potvrdio i Vrhovni sud, čija presuda, takođe, sadrži sve potrebne razloge na kojima je zasnovana .

Naime, pravni prethodnik podnosilaca je spornu nepokretnost prenio u društvenu svojinu, na osnovu kupoprodajnog ugovora. Imajući u vidu tu činjenicu, te odredbu člana 7 stav 4 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, kojom je propisano da bivši vlasnik, koji je imovinska prava prenio u opštenarodnu, državnu, društvenu ili zadružnu svojinu pravnim poslom ili jednostranim aktom, nema pravo na povraćaj ili obeštećenje, jasno proizilazi da pobijana

rješenja imaju uporište u relevantnoj zakonskoj odredbi. Sa druge strane, podnosioci ustavne žalbe nijesu ponudili ubjedljive ustavnopravne razloge koji bi ishodovali drugačije stanovište ovog Suda, budući da pretežni dio sadržine ustavne žalbe, čine ponovljeni navodi iz prethodnog postupka, koje su nadležni organi ispitali, i u svojim odlukama dali jasna obrazloženja, koja opravdavaju ishod postupka.

Navode podnosioca kojima se isitče da je ugovorena cijena zemljišta, koju je njihov pravni prethodnik bio prinuđen da prihvati bila neadekvatna, i u vezi sa tim ukazivanje na primjenu Zakona o pravednoj restituciji, Ustavni sud ocjenjuje neosnovanim. Ovo iz razloga što je pravni prethodnik podnosioca potpisao ugovor, bez prigovora na ugovorenu cijenu, a eventualno osporavanje takvog ugovora usljed mana volje, moglo je biti predmet drugog, a ne postupka koji je prethodio ustavnosudskom.

Polazeći od sadržine citirane zakonske odredbe i obrazloženja osporenih rješenja, koja sadrže jasne i ubjedljive razloge o relevantnom pitanju, Ustavni sud ocjenjuje da su navodi podnosioca o postupanju državnih organa na njihovu štetu, neosnovani. Ovo iz razloga što se zaključak najprije nadležnih upravnih organa, a potom i Upravnog i Vrhovnog suda, zasniva na pravilnom tumačenju relevantnih odredbi Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju i njihovoj primjeni na utvrđeno činjenično stanje.

Ocjena je Ustavnog suda da je postupak, koji je prethodio ustavnosudskom postupku, sagledavajući ga kao jedinstvenu cjelinu, bio vođen na način kojim je podnosiocima ustavne žalbe bilo obezbijeđeno pravo na pravično suđenje.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

UŽ-III br. 138/16
12. jul 2017. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća,
Mevlida Muratović, s.r.